

Els apoderats de la Ribera d'Ebre

Josep Bayarri Raga,
periodista

Fa unes setmanes el president de la República italiana Sergio Mazarella va lliurar el premi Balzan, prestigiós guardó adreçat a científics de tot el món, a Joan Martínez Alier, economista català i referent en la recerca ecològica. A principis dels setanta fou un dels impulsors de la lluita de la Ribera d'Ebre contra la construcció d'embassaments que haguessen negat bona part de les terres riberenques de cultiu.

A finals de 1960 es feia públic el projecte d'Hidroelèctrica de Catalunya, avui ENDESA, de construir una presa, sobre de l'assut de Xerta amb la finalitat de produir electricitat. L'embassament negaria moltes terres cultivables de Benifallet, Rasquera, Ginestar Miravet i Benissanet, també de Móra d'Ebre i Móra la Nova. La gent del territori es mobilitzà per intentar impedir-ne la construcció, però eren temps de repressió po-

lítica i no es podien celebrar reunions ni hi havia cap entitat democràtica que els pogués representar (sindicats, partits polítics, entitats socials..., tots prohibits).

Fou aleshores que se'ls va acudir d'acollir-se a la via judicial. El 24 de novembre de 1969 van crear una Comissió d'Apoderats legals, mandataris designats davant del notari de Tortosa Elias Campo, perquè representés els conjunts dels ciutadans afectats allí on calgués. D'esta manera es burlaven les maniobres de l'empresa d'evitar reaccions populars i la presentació de recursos. La Comissió estava integrada per Antoni Esteve, Joan Monclús, Àngel Vidal, Francesc Cots i l'advocat tortosí Juan José Murall. L'anima i impulsora de la iniciativa fou Joana Alier, propietària d'una extensa finca de fruiters a l'illa, davant de Ginestar. Ella involucrà en la lluita els seus fills, Mercè, Antoni i Joan Martínez Alier, que, amb les seues relacions al món universitari i el seu prestigi professional en la lluita ecologista, esdevingueren un element cabdal en

l'elaboració dels documents tècnics en contra del projecte, que finalment fou aturat el 1964.

La CARE fou l'inici de la lluita de la Ribera d'Ebre contra els grans projectes hidràulics i energètics a la comarca: els embassaments projectats a Xerta i Garcia, les centrals nuclears d'Ascó i el gran transvasament de l'Ebre a Barcelona. Però, fou també, el punt de partença per a consolidar la lluita per la identitat comarcal de la Ribera d'Ebre. La Ribera d'Ebre havia estat un territori de fricció, pivotant entre la influència de dos centres regionals importants: Tortosa, per la via fluvial; i Reus, per la connexió ferroviària des de 1890 en obrir-se el túnel d'Argentera. I més immediatament, Gandesa i Falset, que es repartien els municipis entre tots dos partits judicials. La divisió territorial de 1936 creava la comarca de Ribera d'Ebre però mai s'arribà a fer realitat, per la Guerra i la posterior dictadura, que en cap cas va voler sentir parlar de la divisió comarcal i que en va mantenir una absoluta dependència de les capitals

Entre Xerta i Móra d'Ebre totes les riberes haurien quedat negades i també part del poble de Benifallet.

provincials.

A mitjan 1973, quan es va conèixer la proposta de construir un primer reactor nuclear a Ascó, es reorientà la lluita de CARE, en oposició a la central, que augmentà quan començaren les obres i es va demanar construir-hi un segon reactor l'any següent. Ramon Tarragó, Carmel Biarnés i Joan Carranza, que després seria alcalde de la vila, assolirien el principal protagonisme amb el rector

del poble, Miquel Redorat. La presència de capellans, especialment de la Ribera d'Ebre, en la creació d'estructures d'oposició a la nuclearització de la comarca fou significativa: Joan Rebull, rector de l'Ametlla de Mar, Joan Massip, de la Torre de l'Espanyol; i Josep Maria Saez, de Miravet; Cristòfol Sunyé, de Batea. Rodorat i Saez van ser elegits regidors dels seus pobles a les eleccions municipals de 1979, tot i la prohibició expressa del bisbe de Tortosa, aleshores, Ricard Maria Carles. La lluita de la Ribera d'Ebre fou divulgada per un sector de la premsa de Barcelona, mitjançant els seus corresponents a la zona: el també capellà Josep Gonell, amb Joaquim Roglan, a *Diario de Barcelona*, Emili Llorente des de *Tele/express*, com Tomàs Carot, Carmel Biarnés i jo mateix des de *La Hoja del Lunes*. Tot plegat, un ampli moviment popular recollit per Xavier Garcia (*Catalunya també té Sud*, Flor del viento Ediciones, Barcelona 1997), que aquells anys s'havia incorporat activament a la lluita antinuclear. ■